

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1725/2548

นายบรรดิฐ ชัยฉลาดโจทก์ สำนักงานประกันสังคมจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานฯ มาตรา 18, ป.วิ.พ. มาตรา 200, พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 56, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 18

ย่อ / หลักกฎหมาย

คำสั่งเรียกพยานเอกสารเป็นกระบวนการพิจารณาจากการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดี การที่ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางจดรายงานกระบวนการพิจารณาสั่งให้จำเลยส่งประกาศของจำเลยเรื่องหลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรไปให้ศาลแรงงานกลาง แม้มิได้มีคำสั่งในระหว่างพิจารณาคดีในห้องพิจารณาต่อหน้าคู่ความ และมีได้มีผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างลงชื่อในรายงานกระบวนการพิจารณาด้วย ก็ชอบด้วย พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานฯ มาตรา 18 และมาตรา 45 แล้ว วันที่ 8 ตุลาคม 2545 เป็นวันนัดพร้อมมิใช่วันสืบพยาน โจทก์ไม่มาศาลในวันดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา 200 วรรคสอง ให้ถือว่าโจทก์สละสิทธิการดำเนินกระบวนการพิจารณาของตนในนัดนั้น และทราบกระบวนการพิจารณาที่ศาลได้ดำเนินไปในนัดนั้นด้วย ส่วนวันที่ 25 ตุลาคม 2545 ศาลแรงงานกลางนัดสืบพยานจำเลยและนัดฟังคำพิพากษา เมื่อถึงวันนัดศาลแรงงานกลางเห็นว่า คดีพอวินิจฉัยได้แล้ว ให้งดสืบพยานและได้อ่านคำพิพากษาให้ทนายจำเลยฟัง โดยถือว่าโจทก์ซึ่งมิได้มาศาลได้ฟังคำพิพากษาโดยชอบแล้ว เมื่อมิได้มีการสืบพยานจำเลย ย่อมถือว่าโจทก์ขาดนัดพิจารณาไม่ได้ ที่ศาลแรงงานกลางไม่มีคำสั่งจำหน่ายคดีจึงชอบแล้ว ผู้มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนมิได้ยื่นคำขอรับสิทธิภายในกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน ตามปกติย่อมเสียสิทธิ แต่ พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง ไม่ได้บัญญัติตัดสิทธิผู้ยื่นคำขอไว้โดยเด็ดขาดก็ต้องแปลว่าการยื่นคำขอเกินกำหนด 1 ปี ที่จะทำให้ผู้ยื่นคำขอเสียสิทธิ ต้องเป็นกรณีผู้ยื่นคำขอไม่มีเหตุอันสมควรหรือจำเป็นต้องใช้สิทธิล่าช้า หากผู้ยื่นคำขอมิมีเหตุอันสมควรหรือมีความจำเป็นต้องใช้สิทธิล่าช้าก็นำระยะเวลาดังกล่าวมาตัดสิทธิผู้ยื่นคำขอไม่ได้ โจทก์อ้างเหตุที่ยื่นล่าช้าเนื่องจากพนักงานบริษัทที่โจทก์ทำงานซึ่งดูแลงานด้านนี้ ไม่แจ้งให้โจทก์ทราบว่าโจทก์จะต้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนเมื่อใด เมื่อพนักงานผู้นั้นลาออกแล้วพนักงานใหม่ที่มาดูแลงานด้านนี้แทนได้แจ้งให้โจทก์ทราบเกี่ยวกับสิทธิของกองทุนประกันสังคมก็เกินกำหนดเวลาที่จะยื่นแล้ว จึงมีเหตุอันสมควรที่ทำให้โจทก์ยื่นคำขอล่าช้า แม้โจทก์จะยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกิน 1 ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน โจทก์ก็ยังมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของกองประโยชน์ทดแทนที่ รส 0719/20340 ลงวันที่ 17 เมษายน 2545 และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ที่ 858/2545 ให้จำเลยจ่ายค่าคลอดบุตรแก่โจทก์เป็นเงิน 4,000 บาท จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของจำเลยเขตพื้นที่ 2 ที่ รส 0719/20340 ลงวันที่ 17 เมษายน 2545 และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ที่ 858/2545 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2545 และให้จำเลยจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรเป็นเงิน 4,000 บาท แก่โจทก์ จำเลยอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงาน

วินิจฉัยว่า ตามอุทธรณ์ของจำเลยในข้อแรกที่ว่า การที่ศาลแรงงานกลางมีคำสั่งให้จำเลยส่งประกาศของจำเลยเรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรไปให้ศาลแรงงานกลาง โดยไม่ปรากฏว่าศาลได้มีคำสั่งในระหว่างพิจารณาคดีในห้องพิจารณาต่อหน้าคู่ความ และโดยความเห็นชอบของผู้พิพากษาผู้พิจารณาคดีทั้งคณะ เป็นการพิจารณาคดีที่ขัดต่อพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 หรือไม่นั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 18 บัญญัติว่า "กระบวนการพิจารณานอกจากการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ผู้พิพากษาของศาลแรงงานคนใดคนหนึ่งมีอำนาจกระทำหรือออกคำสั่งใด ๆ ได้ โดยจะให้ให้ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างร่วมด้วยหรือไม่ก็ได้" และการที่ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางมีคำสั่งเรียกเอกสารดังกล่าวก็อาศัยอำนาจตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่บัญญัติว่า "เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดีให้ศาลแรงงานมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตามที่เห็นสมควร" เมื่อคำสั่งเรียกพยานเอกสารเป็นกระบวนการพิจารณานอกจากการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดี แม้ศาลแรงงานกลางจะได้กระทำตามที่จำเลยอุทธรณ์ ก็เป็นการชอบด้วยพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น มีปัญหาต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยข้อต่อไปว่า คดีนี้โจทก์ได้ทราบคำสั่งให้มาศาลในวันเวลาในการพิจารณานัดพร้อมวันที่ 8 ตุลาคม 2545 และวันนัดสืบพยานจำเลยนัดแรกในวันที่ 25 ตุลาคม 2545 โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่โจทก์ไม่มาศาลโดยไม่แจ้งให้ศาลทราบเหตุที่ไม่มา ถือได้ว่าโจทก์ไม่ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป ศาลแรงงานกลางน่าจะต้องมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้น เห็นว่า วันที่ 8 ตุลาคม 2545 เป็นวันนัดพร้อมมิใช่วันสืบพยาน การที่โจทก์ไม่มาศาลในวันดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 200 วรรคสอง ก็ให้ถือว่าโจทก์สละสิทธิการดำเนินกระบวนการพิจารณาของตนในนัดนั้น และทราบกระบวนการพิจารณาที่ศาลได้ดำเนินไปในนัดนั้นด้วยแล้ว ส่วนวันที่ 25 ตุลาคม 2545 เป็นวันที่ศาลแรงงานกลางนัดสืบพยานจำเลยและนัดฟังคำพิพากษา เมื่อถึงวันนัดศาลแรงงานกลางเห็นว่าคดีพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงนัดสืบพยานและได้อ่านคำพิพากษาให้ทนายจำเลยฟัง โดยถือว่าโจทก์ได้ฟังคำพิพากษาโดยชอบแล้ว เมื่อปรากฏว่ามีได้มีการสืบพยานจำเลยดังกล่าว ย่อมจะถือว่าโจทก์ขาดนัดพิจารณาไม่ได้ ที่ศาลแรงงานกลางไม่มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน คดีมีปัญหาคือวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยข้อสุดท้ายว่า โจทก์มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรหรือไม่ เห็นว่า แม้ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 56 วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนและประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้บัญญัติว่าหากผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนไม่ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในเวลาดังกล่าว จะมีผลทำให้สิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนระงับสิ้นไป ดังนั้นระยะเวลาการยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีดังกล่าวจึงเป็นเพียงกำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนโดยเร็วเท่านั้น ไม่ใช่บทบัญญัติตัดสิทธิแต่อย่างใด ซึ่งต่างกับกรณีที่ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจะไม่ได้รับประโยชน์ทดแทนจะต้องเป็นไปตามมาตรา 56 วรรคสอง อันเป็นกรณีที่ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนได้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทน และสำนักงานประกันสังคมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้

รับประโยชน์ทดแทนโดยแจ้งให้ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนมารับประโยชน์ทดแทนที่เป็นตัวเงินแล้ว แต่บุคคลดังกล่าวไม่มารับภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานประกันสังคมประโยชน์ทดแทนที่เป็นตัวเงินนั้นจึงจะตกเป็นของกองทุน สำหรับมาตรา 84 ทวิ เป็นกรณีที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกำหนดเวลาตามมาตรา 56 ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนที่จะต้องปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแต่ตนมิได้อยู่ในประเทศไทยหรืออยู่ในประเทศไทยแต่มีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นได้ จึงยื่นคำร้องขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลายื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนตามมาตรา 56 ออกไป เพื่อรักษาประโยชน์ของลูกจ้างมิให้กระทบถึงสิทธิติดสิทธิเช่นกัน ดังนั้น แม้โจทก์จะยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานประกันสังคมเกินหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น โจทก์ก็ยังมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ที่ศาลแรงงานกลางพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นด้วยในผลอุทธรณ์ของจำเลยทุกข้อฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน.

องค์คณะ

วิเทพ พัทธวิญญูพงศ์ · วสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ · วิธวิทย์ หิรัญรุจิพงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1725/2548>